

استقلال کشور مصر در سال 1922 میلادی

کشور مصر در سال 1922 میلادی استقلال خود را از انگلستان بدست آورد. مصر در سال 1914 میلادی تحت الحمایه انگلیس شد ...

کشور مصر در سال 1922 میلادی استقلال خود را از انگلستان بدست آورد. مصر در سال 1914 میلادی تحت الحمایه انگلیس شد و حسین کامل از جانب انگلیس به خدیوی مصر رسید. پس از او برادرش احمد فؤاد پاشا بنام فؤاد اول بر تخت سلطنت نشست. دوران سلطنت او در تاریخ بیداری مردم مصراهمیت فوق العاده‌ای دارد. در این دوران افراد مبارزی از قبیل رُغلون پاشا پس از قرارداد ترک مخاصمه سال 1917 میلادی مبارزه برای آزادی مصر را علنی کردند؛ به همین سبب دولت انگلستان مجبوره پذیرش استقلال مصر شد.

کشور مصر در شمال شرقی آفریقا و در جنوب غربی آسیا واقع است. دریای مدیترانه در شمال و دریای سرخ در شرق آن قرار دارد. کانال استراتژیک سوئز از شبه جزیره سینا (مربوط به مصر) عبور می کند این کانال بندر سوئز را در کنار دریای احمر به بندر پرت سعید در کناره مدیترانه متصل می نماید و کوتاهترین راه بین کشورهای قاره اروپا و کشورهای اقیانوس هند و سرزمینهای غربی اقیانوس آرام می باشد و یکی از مهمترین راههای آبی بین المللی از لحاظ تعدا و ظرفیت کشتی هایی که از آنجا عبور می کند به شمار می رود. این کانال در سال 1869 م در زمان اسماعیل پاشا، خدیو مصر رسماً افتتاح شد و در سال 1956 م توسط جمال عبد الناصر ملی اعلام گردید. عمق آن 7 متر، عرض آن 22 متر و طول آن 168 کیلومتر است. طولانی ترین رود دنیای اسلامی یعنی نیل، کشور مصر را به دو بخش شرقی و غربی تقسیم می کند و در نزدیکی قاهره به چند شاخه تقسیم شده و با دلتای بزرگی به دریای مدیترانه می ریزد. دلتای نیل به دلیل رسوبات حاصلخیز، از مهمترین اراضی کشاورزی جهان به شمار می رود. مادر حضرت موسی(ع) به دستور خداوند فرزندش موسی(ع) را در صندوقی گذاشت و در همین رودخانه افکند که بعد از خانه فرعون سر در آورد و با وجود آنکه فرعون در صدد کشتن او بود بدلیل شوق آسیه (همسر او) از کشتن موسی صرف نظر نمود. و بدین گونه رحمت بی پایان حق بر موسی(ع) سایه افکند و در حمایت لطف الهی از هر گونه گزند مصون ماند. و چون به سن رشد و کمال رسید خداوند متعال علم و حکمت به وی آموخت و او را به پیامبر برگزید.

همچنین کوه طور واقع در سرزمین سینا، جایگاهی است که در آن بر حضرت موسی(ع) وحی نازل شد و او در همین نقطه به پیامبر برگزیده شد. آب و هوای مصر در نواحی شمالی، مدیترانه ای و در نواحی دیگر بجز دره نیل، و گرم و خشک است.

99% از سکنه 25 میلیونی در دره رودخانه نیل که 4% وسعت کل کشور است سکونت دارند 44% در کانونهای شهری و بقیه در روستاها اقامت دارند، رشد سالانه جمعیت 2/6% تراکم نسبی آن با توجه به 1001449 کیلومتر مربع وسعت، حدود 52 نفر می باشد. مردم آن اکثراً از نژاد سامی و قبطی بوده و زبان و خط رسمی و مداول عربی است. 93% مردم مصر مسلمان و سنی مذهبند.

مصر تمدنی 6000 ساله دارد و در 8000 سال ق.م قبيله ای در مصر سفلی اقامت گزید. اولیت فرعون آن یعنی منس حکومت واحدی را بوجود آورد و آخرین آن دستور ساخت اهرام ثلاثه را داد در قرن سیزدهم قبل از میلاد و در زمان خلافت عمر جزو قلمرو اسلامی گردید. آئین قدیمی مصریان بت پرستی بود و پس از تسلط امپراطور روم بر مصر، مسیحیت آئین تحمیلی مصریان گردید. اختناق فکری، مالیاتهای سنگین، تبعیض و شکنجه، عواملی بود که خشم و تنفر قبطیان و مردم مصر را بر علیه حکومت جائز روم برمی انگیزد که بر اثر این عصیان به مذهب ارتدکس که نقطه مقابل مذهب رسمی حکومت روم بود، روی آوردند. استقبال قبطیان از آئین اسلام نیز خود مظهر این روح استنکار و حریت طلبی بود و با ورود مجاهدین اسلام به سرزمین مصر، با وجود سد محکمی که از سوی حکام رومی مصر شون و در مدت کوتاهی این آئین رشد فزاینده ای در مصر یافت و در اندک زمانی سرزمین بصورت یک کشور مسلمان نشین درآمد. مسلمانان بر حسب توصیه پیامبر اسلام(ص) با مصریان از در مسالمت و خوش سلوکی وارد شدند زیرا پیامبر اکرم(ص) به آنان فرموده بود:

171#؛ شما مصر را می گشائید نسبت به اهالی آن سامان نیکی کنید چه آنان را حق خویشاوندی و دامادی است. »

رونق اسلام در مصر به حدی بود که در زمان حکومت عمر بن عبدالعزیز خلیفه اموی تعدادی مسیحیان آن بسیار کم و میزان جزیه آن به مبلغ ناچیزی تنزل یافت.

کلیساها و اموال موقوفات مسیحیان در مدت حکومت مسلمین بر مصر، از آزادی و امنیت مسلمین برخوردار بود مسلمانان در رفتار خود عملاً ثابت نمودند که برای رهائی ملل از اسارت فکری و تامین آزادی مذهبی آمده اند نه برای منافع مالی و توسعه قلمرو جغرافیائی.

دکتر گوستاو لوبون در کتاب #171 تمدن اسلامی و عرب " رفتار مسلمانان را با مصریان این گونه توضیح می دهد:

#171: ... مسلمانان با وجود آنکه ابتدا تلفات زیادی دادند و در فتح مصر بالغ بر 23000 نفر مسلمان به قتل رسید پس از پیروزی کامل از عفو و اغماض و ملایمت دریغ نمودند و نسبت به آشوبگران، عفو عمومی صادر کردند و عذرهای هر کی را بحسب قبول پذیرفتند و سدها و راه ها و نهرها را آباد و مبالغ هنگفتی هم به مصرف ابنیه و عمارات رسانیدند."

از همان روزی که اسلام وارد مصر شد تشیع نیز به مصر راه یافت و قبل از آنکه حضرت علی(ع) به خلافت برسد عده ای از یارانش را مصریان تشکیل می دادند. حضرت علی(ع) قیس بن سعد و پس از او محمد ابن ابی بکر را به اداره مصر گماشت که این دو صحابی حضرت علی(ع) از پایه ها و عوامل اسقرار تشیع در مصر بودند و پرچم تشیع در مصر به اهتزاز در آمد. چندی نگذشت که عمرو عاص، مصر را پس از نبردی خونین فتح نمود و محمد بن ابی بکر را دستگیر و پس از کشتن او جسدش را در میان الاغ مرده ای قرار داده و آتش زد. با روی کار آمدن مروان بن حکم، زبا نشیعیان مصری بسته شد و طرفداران او در مصر به دشمنی با طرفداران علی و اهل بیتش پرداختند. در عهد متوکل عباسی، والی او در مصر به سال 236 قمری تمام شیعیان را به دستور متوکل اخراج نمود و آنان را به سوی عراق فرستاد.

در قرن سوم هجری با وقوع قیامهایی، حرارتهایی در شیعیان بوجود آمد. روی کار آمد فاطیمان مصر، نور امیدی برای پیروان اهل بیت بود. در زمان فاطمیان مصر از اقیانوس اطلس تا دریای سرخ و شبه جزیره عربستان و شمال عراق گسترش یافته بود. این سلسله در نظر داشتند عباسیان را منقرض کنند اما وجود تفرقه و تشتت در دستگاه آنان اجازه چنین حرکتی را ندارد. پیشرفت صلیبیون موجب محدودیت متصرفات دولت فاطمی بود. فاطمیان تشیع را علنی نمودند و دستور دادند بدر و دیوار شهر بنویسند، #171: خیرالناس بعد رسول الله(ص) علی بن ابی طالب(ع)"; در روز عاشورا مراسم حزن انگیز و در روز عید غدیر آئینهای ویژه ای را بر پا نمودند. در اواسط قرن ششم هجری این سلسله توسط ایوبیان انقراض یافت. ایوبیان به ترویج مذاهب چهارگانه تسنن پرداخته و با تشیع به شدت مخالفت نمودند و روز عاشورا را عید مقرر کردند. با وجود رفتار فجیع و توام با قساوت، گرچه طرفداران شیعه در مصر کم شدند لکن هنوز پیروان این آئین در مصر که اغلب مهاجرند به برپائی مراسم ویژه بزرگداشت اهل بیت و تعمیر و بازسازی مشاهدی که به شیعه منسوب است (مثل تعمیر و بازسازی مشهد راس الحسین در قاهره) مشغولند ضمناً سیده زینب دختر یحیی بن زید بن علی بن حسین(ع) در مصر دفن می باشد. در قرون معاصر، شیعیان تحت تهاجم فرهنگی و تبلیغات ضد شیعی قرار گرفته اند، و نوشته هائی برعلیه آئین آنها در مصر انتشار یافته است. چنانچه احمد امین کتاب فجرالاسلام و ضحی الاسلام را بر ضد شیعه نگاشت.

در قرن سیزدهم(1250م) همسر نواده صلاح الدین ایوبی به نام شجرة الدر به سلطنت رسید و او تنها زنی است که در دروه اسلامی بر مصر فرمانروائی داشته است. بعد از ایوبیان سلسله ای از مماليك روی کار آمدند که سلطان سلیم اول نهمین خلیفه دولت مقتدر عثمانی آنان را بر انداخت و بر شام و مصر استیلا یافت. حکومت عثمانیان بر مصر 250 سال ادامه یافت.

در سال 1798م ناپلئون پس از تصرف جزیره مالت بدون کمترین زحمتی وارد اسکندریه مصر شد، ناپلئون که با مقاومت شدید مردم مواجه گشت طی اعلامیه ای، واژه هایی را بکار برد تا مردم را جذب خود کند از آن جمله اعلامیه خود را با جمله بسم الله الرحمن الرحيم، لا الا الا الله محمد الرسول الله آغاز کرد!! و در آن آمده بود که سلسله های مماليك که بر کشور مصر حکومت داشته اند ملت فرانسه را تحقیر نموده اند و به زیباترین کشور جهان (مصر) ستم کرده اند و ادامه داده بود که:

#171: اینک اراده الله رب العالمین بر این قرار گرفته که به سلطنت آنان پایان داده شود"!! همچنین ناپلئون خود را دوست دولت عثمانی و حامی مذهب اسلام معرفی کرده بود. همراه با حرکات مزورانه ناپلئون، بدستور وی سربازانش مردم را قتل عام می کردند، و عده ای را تحت شکنجه های شدید، می گشتند. سرانجام با وجود مقاومت شدید و مبارزات مسلمانان مصر، فرانسویان قاهره را به تصرف خود در آوردند و مجدداً چندین هزار نفر را کشتند و دهها روحانی مسلمان را یا گردن زدند و یا سوزانیدند، اما دولت انگلیس طی نبردی با فرانسویان، مصر را از چنگال فرانسه بیرون آورد.

در سال 1878م خدیو مصر تحت فشار استعمارگران، کابینه ای را روی کار آورد که اکثر اعضای آن اتباع اروپائی بودند و به کابینه اروپائی معروف بود. از سال 1882 انگلستان، مصر را مستعمره خود نمود و در سال 1922م بر اثر فشار مردم مسلمان مسلمانان مصر، قرارداد شناسایی استقلال مصر امضا شد و در سال 1936م (1315 شمسی) که ملک فواد اول به قدرت رسید، استقلال رسمی مصر حاصل شد با این وجود انگلستان همچنان در مصر نفوذ داشت. در سال 1952م گروهی از افسران جوان به کودتایی علیه علیه ملک فاروق دست زده و عملاً رژیم سلطنتی را به نظام جمهور تبدیل کردند که پس از آن ابتدا سرلشکر محمد نجیب و سپس جمال عبدالناصر رهبری مصر را به عهده داشتند. ناصر گرچه از اسلام یاد می کرد و قوانین این آئین را رعایت می نمود اما تکیه گاه اساسی اش ناسیونالیسم عرب و سوسیالیسم بود. در زمان ناصر، مصر به رهبری جهان عرب را به دست گرفت. با ملی شدن کانال سوئز از سوی جمال عبدالناصر، قوای انگلیسی، فرانسو و اسرائیلی به مصر حمله نمودند. از وقایع ناگوار زمان ناصر، جنگ شش روزه اعراب و اسرائیل

است که در سال 1967م صورت گرفت و به شکست اعراب منجر شد. پس از مرگ ناصر، انور سادات به ریاست جمهوری رسید که در آغاز اعلام کرد سیاست ناصر را دنبال خواهد نمود ولی به غرب روی آورد. نزدیکی سادات به غرب و آمریکا به حدی رسید که آمریکا در سال 1973م کوشید صلحی يك جانبه بین مصر و اسرائیل برقرار کند و در سال 1977م سادات به فلسطین اشغالی رفته و با رهبران غاصب و صهیونیستی به مذاکره پردازد و در سال بعد با وساطت آمریکا بین مصر و اسرائیل در کمپ دیوید آمریکا صلحی منعقد شد.

اقتصاد مصر بر کشاورزی و صدور نفت و منافع ناشی از حق عبور کشتی ها از کانال سوئز، کمک دول غربی و درآمدهای ناشی از صنعت توریسم استوار است. محصول مهم کشاورزی آن پنبه است که 25% اراضی زراعی خود را به آن اختصاص داده است و مرغوبترین پنبه جهان در این کشور تولید می شود. مصر بزرگترین تولید کننده برنج در قاره افریقا می باشد. گندم و نیشکر نیز در آن به عمل می آید. نفت و فسفات و آهن از ذخائر معدنی آن است. صنایع ذوب آهن، فولاد، کشتی سازی و تولید آلومینیوم در مصر پیشرفت زیادی نموده و از رونق خوبی برخوردار است.

با وجود موقع جغرافیائی مناسب، منابع آبی فراوان، ذخائر و منابع معدنی و کشاورزی و امکانات مناسب برای توسعه اقتصادی به جهت سیاست غیر اصولی در ده سال اخیر، این کشور دچار رکود اقتصادی شده و بسیاری از مردم در سطح بسیرا نازلی زندگی می کنند. 25% افرادی که توانایی فعالیت دارند، بیکارند.

مرکز حکومت مصر قاهره است که 15% سکنه مصر را در خود جای داده و از شهرهای بسیار قدیمی جهان محسوب می شود، 3 بندر مهم و استراتژیک اسکندریه، اسماعیلیه و سوئز از دیگر کانونهای شهری مصر می باشد.